

Szász -Mihálykó Máriával a Vitéz Lelkekről, a kezdetekről és persze az aktualitásokról csevegtünk.

Hogyan lett tanár Szász-Mihálykó Máriából?

Nem akartam tanár lenni, senki sem akarta, hogy tanár legyek. Talán édesanyám, de én nem.

Hiszek a sorsszerűségben,

és az az érzésem, hogy ezt valahogy a sors hozta nekem. Először is szerettem volna felvételizni a bukaresti rendezőire, de abban az évben, amikor én végeztem, akkor nem indult. Aki színtízessel érettségizik, az nem hagyhatott ki egy évet, legalábbis akkoriban nem lehetett. "Tessék gyorsan választani valamit" alapon egy évig - tizenkettedikben - készültem a gépészmérnökre, aztán elmentem magyar szakra. Abban reménykedtem, hogy menet közben átfelvételizek, de anyukám nem engedte meg az ilyen lezserkedést. Így végeztem a Babeş-Bolyain, a magyar-francia szakon. Mivel rettenetesen nyugtalan típus vagyok - Vízöntő és Tigris - menet közben nagyon sok mindent csináltam: három színjátszó csoportba jártam,

meg rádiót készítettünk az egyetemistáknak és írtam is. Mindent elkövettem, amit lehetett. Kapcsolatba kerültem a kolozsvári rádióval és utolsó éven nagyon úgy sejtett, hogy oda kerülök. Ennek nagyon örültem volna, ha be nem csapják az ajtót: megszűnt a rádió magyar adása arra a pár esztendőre, pont amikor én végeztem. Ezért mondom, hogy van benne valami sorsszerűség. Kikerültem az egyetemről.

Hová? Mi történt ezek után?

Székelyudvarhelyre. Az én életem Székelyudvarhely. **Én itt születtem és remélhetőleg itt is halok meg, de nem sietek vele**

Megígértem a gyerekeknek, hogy 110 éves születésnapomat megünnepeljük. Ide kapcsolódott az életem, Udvarhelyhez, kisebb-nagyobb kitérőkkel, de inkább kisebbekkel. Amit én nagyon szerettem ebben a városban, de egyben utáltam is, az az udvarhelyi szellemiség. Ez mára már

eltűnőben van, de még mindig van. Nem egyértelmű ez a szellemiség, de nagyon sok pozitívuma van, a kultúra és a tisztaság igénye például. Ez utóbbi volt, de most már nincs. Talán nem illik ilyent mondani, de gyermekkoromban megszólították a gyermeket, ha eldobott egy cukorkás papírt. Ha máshol kellene élnem, akkor, nem Romániában, hanem valahol külföldön el tudom képzelni az életem, de itt és most csak Udvarhelyen.

Ott tartottunk, hogy visszakerültem. Ez **1973-ban volt**. Tanítottam a környéken, Máréfalván három évet, aztán Udvarhelyre kerültem és mondhatnám azóta egyfolytában tanítok. Először franciát tanítottam zömmel, most magyart tanítok csak. Ehhez kapcsolódik az is, hogy **írtam tankönyveket, elkövettem én is azt a hibát, hogy beleléptem ebbe a minisztériumi csapdába**

. Érdekes volt írni. Érdekes lett volna kitalálni, hogyan lehetne tanítani jól. Amíg engedték – az első két tankönyv – még jó is volt, utána keményen összezsúrtunk a minisztériumi küldöttekkel, aminek az lett a vége, hogy csak a hatodikos tankönyv lett meg. Írtam egy középiskolás apokrif tankönyvet, ami nem is annyira magyar irodalom, hanem világnézet nevelés, gondolkodásra nevelés akar lenni. A tanügy az egy csendes pokol, ezt mindenki tudja, mert reformálunk, aztán minden rosszabb lesz. Nem a diákért van, de nem is a tanárért. Én viszont

azért születtem, hogy a diákokért legyek

. No, itt lép be a képbe a Vitéz Lelkek. Amikor kikerültem

Máréfalvára, Kovács Piroska

volt az igazgatóm, aki azt mondta: márpedig karácsonyra színdarabos bál lesz, s a darabot te rendezed. Ez úgy ért engem, mint derült égből a villámcsapás. Megtanultam gépelni is, hogy le tudjam írni a darabot.

Melyik volt az első előadás?

Ha jól emlékszem **Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig** című műve. Egész nagy darabokat csináltunk akkoriban. Így **belepotty**

antam egy ilyen kulturális néptanítói posztba akaratom ellenére.

Egyébként ez a színházszeretet nagyon régre nyúlik, mert édesanyám műkedvelő színész volt, és hajdanában minden színházat megnéztem vele. Egész kicsi korom óta színházba jártam, ott nőttem fel félig-meddig.

Természetes, hogy a hasonlókat a hasonlókhöz mennek: férjem szintén olyan ember volt, aki szerette a színházat

. Az

Udvarhelyi Népszínháznak

volt sokáig a vezetője. A népszínházban pedig létezett egy ifjúsági tagozat, ami az enyém volt.

Ide köthető a Vitéz Lelkek?

Igen. Valahol itt van a gyökere. Akkor általános iskolásokkal foglalkoztam.

Ez mikor volt?

Valamikor a hetvenes évek elején. **Kovács Levente**, aki a **Színművészeti**

